

medfør af den foreslåede bestemmelse i § 847, stk. 3, nr. 4, at der foreligger en lovligt forkyndt indkaldelse, jf. herom ovenfor pkt. 3.3.5. Det vil ikke længere være et krav, at der er sket personlig forkyndelse, men der vil skulle foreligge en lovligt forkyndt indkaldelse. Den lovligt forkyndte indkaldelse vil endvidere skulle indeholde oplysninger om de mulige retsvirkninger af en udeblivelse. På dette punkt vurderes den foreslåede ordning at være forenelig med punkt 1 og 2 i resolution 75(11) og med den ovenfor omtalte praksis.

Også efter den foreslåede ordning har en tiltalt, der udebliver, mulighed for at være repræsenteret af en forsvarer, og der gælder fortsat krav om obligatorisk forsvarerbeskikkelse, ligesom der vil skulle gennemføres en domsforhandling med sædvanlig bevisførelse. På dette punkt vurderes den foreslåede ordning at være forenelig med punkt 5 i resolution 75(11) og den ovenfor omtalte praksis.

Den foreslåede ordning, hvorefter domsforhandling kan fremmes til dom i tiltaltes fravær, medmindre retten anser tiltaltes tilstedeværelse for »nødvendig«, er endvidere i overensstemmelse med punkt 3 i resolution 75(11).

En ordning, hvorefter en tiltalt, der dømmes som udebleven, har en ubetinget ret til genoptagelse, er efter Justitsministeriets opfattelse næppe påkrævet som følge af konventionen, men vil utvivlsomt opfylde de krav, der følger af punkt 9 i resolution 75(11) og den ovenfor omtalte praksis.

Sammenfattende er det derfor Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede ordning ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

4. Adhæsiionsproces

4.1. Forslaget fra Advokatrådet, Den Danske Dommerforening og Rigsadvokaten

Advokatrådet, Rigsadvokaten og Dommerforeningen har drøftet de gældende regler om afgørelse af civilretlige erstatningskrav i forbindelse med straffesager (såkaldt adhæsiionsproces). De vurderer, at der er behov for at ændre de eksisterende regler med henblik på at give de erstatningssøgende en mere fleksibel adgang til at forfølge deres krav under straffesagen.

Efter de gældende regler i retsplejelovens kapitel 89 har domstolene mulighed for under en straffesag at dømme en tiltalt til at betale erstatning til en forurettet. Dette forudsætter, at der nedlægges påstand herom. Hvis behandlingen af et civilretligt erstatningskrav ikke kan ske uden væsentlig ulempe for straffesagen, kan retten vælge at udskyde erstatningsspørgsmålet til

særskilt behandling. Det betyder i praksis, at den forurettede må anlægge et civilt søgsmål mod den tiltalte.

Hvis oplysningerne i sagen er utilstrækkelige, vil erstatningskravet ikke blive afgjort i forbindelse med straffesagen. Det samme gælder, hvis en domfældelse eller frifindelse af tiltalte ikke vil medføre en afgørelse »i samme retning« som erstatningskravet. Der gælder med andre ord et »ensretningsprincip«. Det følger heraf, at den tiltalte som udgangspunkt ikke kan dømmes til at betale erstatning, hvis der sker frifindelse i straffesagen. Hvis erstatnings- og straffesagen behandles sammen, kan erstatningssagen kun afgøres samtidig med straffesagen og hverken før eller efter straffesagens afgørelse.

Retsplejelovens kapitel 66 a indeholder regler om beskikkelse af advokat for forurettede i en række sager vedrørende overtrædelse af visse nærmere opregnede bestemmelser i straffeloven, herunder sager om vold og voldtægt. For så vidt angår lovovertrædelser, som ikke er omfattet af kapitel 66 a, indeholder retsplejelovens § 995 a, stk. 1, en adgang til at beskikke advokat for erstatningssøgende til at bistå denne med opgørelsen af erstatningskravet, hvis den erstatningssøgende opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces. Derimod giver bestemmelsen ikke mulighed for at beskikke advokat med henblik på at godtgøre og procedere erstatningsgrundlaget. Retsplejeloven hjemler endvidere ikke mulighed for, at erstatningssøgende kan få dækket sine omkostninger, selv om den pågældende har haft behov for at lade sig repræsentere ved advokat eller i øvrigt har haft omkostninger forbundet med at rejse erstatningskravet.

Hvis den forurettedes krav på erstatning er afgjort ved dom, f.eks. i forbindelse med straffesagen, yder Erstatningsnævnet erstatning efter reglerne i lov om erstatning til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven). Efter § 11 a, stk. 2, i denne lov er Erstatningsnævnet imidlertid ikke bundet af rettens afgørelse om erstatning, for så vidt skadevolderen under sagen må anses for at have anerkendt kravet eller dets størrelse.

Advokatrådet, Rigsadvokaten og Dommerforeningen anfører, at den erstatningssøgende med de nugældende regler ofte henvises til at anlægge civilt søgsmål, fordi erstatningspåstanden ikke kan afgøres på det grundlag, som foreligger under straffesagen, eller fordi udfaldet af straffesagen ikke går »i samme retning« som erstatningssagen. Det anføres, at resultatet heraf ofte bliver, at den erstatningssøgende opgiver sit erstatningskrav. Det anføres endvidere, at i det omfang erstatningssøgende fortsætter forfølgelsen af erstatningskravet, vil det ofte føre til et civilt søgsmål